

REGIONALIZACJA A INTEGRACJA EUROPEJSKA

W dniach 22 - 23 października 1998 roku w auli Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu odbyła się konferencja "Jaka Europa? Regionalny wymiar integracji europejskiej". Sympozjum to, będące próbą udzielenia odpowiedzi na jakże aktualne pytania wiążące się z tytułową problematyką, zostało zorganizowane przez Instytut Socjologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza oraz Ośrodek Badań i Edukacji Europejskiej w Poznaniu. Natomiast do grona współorganizatorów zaliczają się: Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu, Oddział Poznański Polskiego Towarzystwa Socjologicznego oraz Ośrodek Promocji Gospodarczej "Wielkopolska". Wkład finansowy w to przedsięwzięcie wniosła również Fundacja Konrada Adenauera oraz Gospodarczy Bank Wielkopolski.

Pracom komitetu organizacyjnego przewodniczył prof. Piotr Buczkowski, kierownik Zakładu Badań Społeczności Lokalnych i Regionalnych Instytutu Socjologii UAM. Przy czym należy nadmienić, iż zarówno przygotowanie merytoryczne, jak też koordynacja działań natury organizacyjnej związanych z konferencją, było możliwe dzięki włączeniu tych zadań w zakres pracy zakładu kierowanego przez prof. Buczkowskiego.

Głównymi adresatami konferencji były środowiska naukowe. Jednakże aktualny wydzźwięk podejmowanych zagadnień sprawił, iż zasięg sesji poszerzony został o środowiska samorządowe, działacze polskich stowarzyszeń regionalnych oraz reprezentantów administracji państwowej.

Na konferencji referaty wygłosili przedstawiciele ośrodków naukowych zajmujących się problematyką regionalistyczną. Profesorowie Grzegorz Gorzelak i Bohdan Jałowicki wspólnie przygotowali referat zatytułowany *Dylematy europejskie*. Podjęli oni bodaj najbardziej ogólną tematykę, postzegając wątek regionalizmu jako ważny element głębokich przemian, przed którymi stoi Europa. Prof. Antoni Kukliński mówił na temat *Rola regionów w federalnej Europie w XXI wieku*. Autor ten dobitnie artykułował tezę głoszącą konieczność, a zarazem nieuchronność, powołania do życia w nadchodzącym stuleciu "Europy Federalnej", jako "Europy regionów". Prof. Grażyna Skapska, która podjęła wątek porównawczy, wygłosiła referat *Społeczeństwo obywatelskie i droga do Europy Polski i Hiszpanii*. Prof. Marek S. Szczepański wygłosił referat pod znaczącym tytułem *Hanysy, gorole i zjednoczona Europa. Region i regionalizm górnośląski a procesy integracji europejskiej*. Z kolei dr Tomasz Nawrocki podjął temat *Region i regionalizacja na Górnym Śląsku. Mity i rzeczywistość*. Referat poświęcony Wielkopolsce, zatytułowany *Region Wielkopolski wobec integracji europejskiej*, wygłosiła prof. Lucyna Wojtasiewicz.

Prof. Piotr Buczkowski przedstawił referat *Reforma samorządowa w Polsce w perspektywie zjednoczenia z Unią Europejską*, prof. Stanisław Lisiecki mówił na temat *Euromiasto Gubin-Guben. Kształtowanie środowiska granicznego*, dr Renata Suchocka referowała temat *Regiony w procesie europejskiej integracji*. I trudno wreszcie pominąć dr. Zbigniewa Czachóra, prezesa Ośrodka Badań i Edukacji Europejskiej, jednego z organizatorów konferencji, który wygłosił referat *Komitet Regionów w procesie poszerzania Unii Europejskiej*.

Patronat honorowy nad konferencją objął Donald Tusk – wicemarszałek Senatu RP. Jego obecność, jak również wygłoszenie wystąpienia wprowadzającego, była nieprzypadkowa. Jest on bowiem zarówno reprezentantem środowiska politycznego, które jako pierwsze w Polsce zgłaszało potrzebę regionalizacji kraju, jak też aktywnym uczestnikiem ruchu regionalnego.

Na konferencji wystąpili również wysocy urzędnicy Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, jak też przedstawiciel Fundacji Adenauera. Jednakże nie powinno pojawić się wrażenie, że konferencja zdominowana została przez wystąpienia polityczne. Raczej należy odnotować, iż to wystąpienia naukowe miały znaczenie dominujące, natomiast ożywione dyskusje na przecieciu nauki i polityki były istotnym dopełnieniem referatów *stricto* naukowych. W tym kontekście przywołajmy pogląd głoszący, iż "[...] połączenie rozważań teoretycznych z praktyką polityczną wydaje się być trwałą cechą polskiej rzeczywistości ostatnich lat. Przy tym praktyką, która z jednej strony z rozważań teoretycznych czerpie inspiracje, z drugiej zaś inspiruje podejmowany wysiłek badawczy"¹.

W celu pełniejszego zobrazowania zakresu zagadnień podejmowanych na konferencji, należy przywołać tytuły bloków tematycznych, na które podzielone zostały dwa dni konferencyjne:

¹ P. Buczkowski, *Wprowadzenie*, w: P. Buczkowski, K. Bondyra, P. Śliwa (red.), *Jaka Europa? Regionalizacja a integracja*, Poznań 1998, s. 10.

- 1) Wizje zjednoczonej Europy – Europa regionów,
- 2) Polityka regionalna a decentralizacja,
- 3) Polskie regiony wobec integracji europejskiej,
- 4) Odradzanie się tożsamości regionalnych.

Trudno nie zgodzić się z twierdzeniem o wadze i potrzebie pogłębiania refleksji nad dwoma głównymi nurtami przemian dokonujących się w obrębie państw narodowych Starego Kontynentu. Z jednej strony zatem, społeczeństwa europejskie stają w obliczu tendencji integracyjnych zmierzających do utworzenia tworów ponadpaństwowych i ponadnarodowych. Z drugiej zaś strony, wyraźnie zaznacza się renesans myślenia w kategoriach regionalistycznych. Regionalizacja, która czyniła dotychczas wielkie postępy w krajach Europy Zachodniej, stała się również w naszym kraju tematem dnia wraz z uruchomieniem przez rząd reformy administracyjnej i utworzeniem samorządowych województw – regionów.

Odzwierciedleniem ujmowania problematyki regionalizacji w powiązaniu z procesami integracyjnymi w Europie, ale również odbiciem skoncentrowania uwagi na polskich doświadczeniach, stały się tytuły rozdziałów w publikacji konferencyjnej. Książka², zawierająca artykuły będące podstawą wygłoszonych wystąpień, dzieli się bowiem na działy: *Regionalizacja: dylematy rozwoju oraz Polskie doświadczenia i perspektywy regionalizacji*.

W publikacji konferencyjnej znalazły się również teksty m. in.: prof. Michała Kuleszy, ministra-ppełnomocnika rządu ds. reform ustrojowych państwa, Jacka Janiszewskiego, ministra rolnictwa i gospodarki żywnościowej oraz prof. Leona Kieresa, senatora RP, wiceprezydenta Izby Regionów w Kongresie Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy.

Można dodać, iż planowany jest drugi tom, kontynuujący podjętą problematykę. Składać się na ten tom mają referaty, które zostały wygłoszone a nie zostały zamieszczone w książce konferencyjnej, jak również opracowany zapis dyskusji.

Krzysztof Bondyra

² P. Buczkowski, K. Bondyra, P. Śliwa (red.), *Jaka Europa? Regionalizacja a integracja*, Poznań 1998.